

АРТЪР КОНАН ДОЙЛ САМОТНАТА КОЛОЕЗДАЧКА

Превод от английски: Милена Попова, —

chitanka.info

От 1894 до 1901 година включително Шерлок Холмс беше извънредно зает. Мога спокойно да кажа, че през тези осем години нямаше нашумял случай, труден или не, при който да не бе потърсена помощта му, като стотици бяха не толкова шумни, някои — много заплетени и необичайни, разрешени изключително благодарение на неговата намеса. Резултат от тази продължителна и непрекъсната работа бяха множество поразителни успехи и само няколко неизбежни провала. Запазил съм подробни бележки от този период, често и сам участвах и не е лесна задачата да избира какво да представя на публиката. Смятам обаче да не изневерявам на правилото си да отдавам предпочитание на онези загадки, които будят интерес не толкова с жестокостта на престъплението, колкото с находчивостта и драматизма на разплитането им. Затова сега ще изложа пред читателя фактите, свързани с госпожица Вайълет Смит, самотната колоездачка от Чарлингтън, и любопитния ход на нашето разследване, чиято развързка се превърна в неочаквана трагедия. Наистина, обстоятелствата не позволиха да се разкрият поразителните способности, с които е прочут моят приятел, но някои момента в този случай го открояват сред безбройните страници бележки, от които извличам материал за скромните си разкази.

Бележникът за 1895 година показва, че първата ни среща с госпожица Вайълет Смит се е състояла на 23 април, събота. Помня, че Холмс прие посещението ѝ като крайно ненавременно, защото точно тогава бе потънал в една изключително заплетена и сложна загадка, свързана със странното преследване, на което беше подложен Джон Винсънт Хардън, известният тютюнев милионер. Приятелят ми, които най-много обичаше точността и мисловната съсредоточеност, се дразнеше от всичко, което отвличаше вниманието му от случая, с който се занимаваше непосредствено. И все пак би било невъзможно, без да прояви чужда на природата му грубост да откаже да изслуша историята на младата красива жена, стройна, елегантна и царствена, която се представи на улица „Бейкър“ този ден привечер с молба за помощ и съвет. Безсмислено бе да твърди, че няма време, защото младата дама бе твърдо решена да разкаже историята си и очевидно никаква сила не би могла да я накара да си тръгне, преди да го стори. Сдържан, с малко пресилена усмивка, Холмс покани красивата натрапница да седне и да сподели тревогите си.

— Поне не е здравето ви — отбеляза, докато я оглеждаше, — толкова запалена колоездачка вероятно кипи от енергия.

Тя изненадано погледна към нозете си, а аз забелязах, че отстрани подметките ѝ бяха леко изтрети от въртенето на педалите.

— Наистина, доста карам велосипед, господин Холмс, и това има нещо общо с днешното ми посещение при вас.

Приятелят ми взе ръката на дамата и я разгледа задълбочено и безстрастно като учен, изследващ някакъв образец.

— Надявам се да ми простите. Просто работата ми е такава — каза той, след като я пусна. — Едва не сгреших с предположението, че сте машинописка. Разбира се, очевидно е, че се занимавате с музика. Уотсън, нали забеляза, че в края пръстите са леко сплеснати, което е характерно и за двете професии? Но лицето има духовно излъчване — той леко го извърна към светлината, — каквото не се среща у една машинописка. Дамата е музикантка.

— Наистина, господин Холмс, преподавам музика.

— Предполагам, в провинцията, както личи от тена ви.

— Да, сър, до Фарнъм, на границата на Съри.

— Красив пейзаж, свързан с интересни спомени. Уотсън, вероятно помниш, че недалеч от там заловихме Арчи Стамфорд, ковача. Е, госпожице Вайълет, какво ви се е случило край Фарнъм?

Отмерено и спокойно младата дама ни разказа следното:

— Баща ми е покойник, господин Холмс. Наричаше се Джеймс Смит, беше диригент на оркестъра към някогашния Имперски театър. С майка ми останахме сами на света. Едничкият ни роднина, чичо ми Ралф Смит, заминал за Африка преди двайсет и пет години и оттогава нямаше вест от него. След смъртта на баща ми бяхме много бедни, но един ден ни казаха, че в „Таймс“ била публикувана обява, с която ни търсят. Можете да си представите колко се развълнувахме, помислихме, че някои ни е завещал богатство. Веднага се явихме при адвоката, чието име бе посочено във вестника. Там се срещнахме с двама господа — Каръдърс и Удли, пристигнали наскоро от Южна Африка. Те казаха, че чичо ми бил техен приятел и че преди няколко месеца бил починал в Йоханесбург в крайна мизерия, но на смъртния си одър ги помолил да издирят сродниците му и да се погрижат за тях. Стори ни се странно, че чичо Ралф, който приживе изобщо не се бе интересувал от нас, е бил толкова загрижен за положението ни след

смъртта му. Но господин Каръдърс обясни, че чичо бил научил малко преди това за смъртта на баща ми, и се почувствал отговорен за съдбата ни.

— Простете — прекъсна я Холмс, — кога се проведе този разговор?

— Миналия декември, преди четири месеца.

— Моля ви, продължете.

— Господин Удли ми се стори отвратителен човек. Непрекъснато ме задиряше, беше недодялан подпухнал младеж с рижи мустаци и сплъстена коса. Виждаше ми се противен и бях сигурна, че Сирил не би одобрил познанството ми с този човек.

— О, значи името му е Сирил! — засмя се Холмс.

Младата дама поруменя и се усмихна:

— Да, господин Холмс, Сирил Мортън, електроинженер. Надяваме се да се оженим в края на лятото. Мили Боже, от къде на къде ви заговорих за него! Искях просто да кажа, че господин Удли беше противен, за разлика от господин Каръдърс, много по-възрастен от него. Сдържан и блед, гладко обръснат и мълчалив, с любезни маниери и приятна усмивка. Поинтересува се от материалното ни положение и щом разбра, че живеем в крайна бедност, ми предложи да ме приеме в дома си, за да преподавам музика на единствената му десетгодишна дъщеря. Отвърнах, че не искам да оставям майка си сама, но той каза, че ще мога да се прибирам у дома в края на седмицата, и ми предложи сто лири годишно, несъмнено щедра заплата. И така, накрая се съгласих и заминах за чифлика Чилтърн, на десетина километра от Фарнъм. Господин Каръдърс беше вдовец, но неговата икономка госпожа Диксън, много достолепна възрастна дама, се грижеше за домакинството. Детето беше добро и всичко тръгна чудесно. Господин Каръдърс се държеше много мило, самият той е музикален и прекарвахме заедно чудесни вечери. В края на всяка седмица се прибирах у дома при майка ми. Първото, което помрачи това щастие, беше пристигането на господин Удли. Стоя една седмица, която ми се стори като три месеца. Беше ужасен човек, отнасяше се грубо с всички, а с мен още по-зле. Натрапваше ми противната си любов, хвалеше се с богатството си, казваше, че ако се омъжа за него, ще имам най-хубавите диаманти в Лондон. А накрая, когато показах, че не искам да имам нищо общо с него, един ден ме сграбчи след

вечеря — беше много силен — и се закле, че няма да ме пусне, докато не го целуна. В този миг влезе господин Каръдърс и го дръпна от мен, а той се нахвърли върху домакина си, повали го с един удар и го нарани. Естествено, това беше краят на пребиваването му. На следващия ден господин Каръдърс ми се извини и ме увери, че никога вече няма да бъда подложена на подобна обида. Оттогава не съм виждала господин Удли. Ето че стигам, господин Холмс, до странната случка, която ме накара да потърся съвет от вас. Всяка събота предобед отивам с велосипеда си до гарата във Фарнъм, за да взема влака за града в дванайсет и двайсет и две. Пътят от Чилтърн е безлюден, особено в един участък между Чарлингтънското поле от едната страна я парка около Чарлингтън хол от другата. Няма по-пуст отрязък. Чак до големия път при хълма Круксбъри не се срещат нито каруци, нито селяни. Преди две седмици, когато минавах оттам, случайно погледнах през рамо и забелязах на около двеста метра зад себе си някакъв мъж, също на колело. Видя ми се на средна възраст, с къса черна брада. Малко преди Фарнъм пак се обърнах, но той беше изчезнал и забравих за него. Можете обаче да си представите изненадата ми, господин Холмс, когато на връщане в понеделник видях същия мъж на същия участък от пътя. Удивлението ми се засили, когато това отново се случи следващата събота, а и в понеделника. Винаги караше на разстояние и с нищо не ме притесняваше и все пак поведението му беше много странно. Споменах го на господин Каръдърс, който сякаш прояви интерес към думите ми и ми съобщи, че е поръчал кон и двуколка, така че в бъдеще да не карам сама по безлюдните пътища. Конят и двуколката трябваше да пристигнат тази седмица, но по някаква причина не дойдоха и се наложи отново да отида до гарата с велосипеда. Това стана таза сутрин. Разбира се, щом стигнах до полето, се огледах и видях мъжа точно както преди. Винаги караше на толкова разстояние, че не можех да различа добре лицето му, но съм сигурна, че не го познавам. Носеше черен костюм и каскет. Ясно различавах само черната му брада. Днес изпитвах по-скоро любопитство, не толкова тревога и реших да разбера кой е и какво иска. Намалих скоростта и той направи същото. После съвсем спрях, спря и той. Тогава му заложих капан. На едно място има остър завой, аз избързах и след като завих, веднага спрях и зачаках. Очаквах да профучи край мен, без да спре, но той изобщо не се подаде. Върнах се

и надникнах зад завоя. На около километър и половина, докъдето стигаше погледът ми, не се виждаше жива душа. Това изглеждаше още по-странно, защото в този участък няма отклонения, по които можеше да е свил.

Холмс цъкна с език и потри длани.

— Несъмнено много особен случай — каза той. — Колко време мина от момента, когато се скрихте зад ъгъла, докато видяхте, че няма никой?

— Две-три минути.

— Значи няма как да се е върнал обратно, а според вас странични пътища няма.

— Няма наистина.

— Следователно е излязъл пеш от пътя, от едната или от другата страна.

— Не е било откъм полето, там щях да го видя.

— И така, чрез метода на изключването стигаме до заключението, че се е отправил към Чарлингтън хол, имението, разположено до пътя. Нещо друго?

— Нищо, господин Холмс, просто всичко това така ме озадачи, че не можах да си намеря място, докато не дойдох за съвет при вас.

Холмс помълча известно време.

— Къде пребивава господинът, за когото сте сгодена? — попита той накрая.

— В Ковънтри, работи в Мидландската електрическа компания.

— И не би се явил неочаквано при вас?

— О, господин Холмс! Щях веднага да го позная.

— Някой да ви е ухажвал?

— Неколцина, преди да се запозная със Сирил.

— А след това?

— Само този ужасен човек, Удли. Ако това изобщо може да се нарече ухажване.

— И никой друг?

Красивата ни клиентка сякаш леко се смути.

— Кой е той? — попита Холмс.

— О, може би просто си въобразявам. Струва ми се, че понякога господин Каръдърс, работодателят ми, проявява към мен интерес. Прекарваме много време заедно. Вечер му акомпанирам. Не е

промълвил и дума, той е безупречен джентълмен. Но една девойка ги усеща тези неща.

— Гледай ти! — Холмс стана сериозен. — И той с какво си изкарва прехраната?

— Богат човек е.

— Но няма карета и коне.

— Е, поне е сравнително заможен. Ходи в лондонското Сити два-три пъти седмично. Особено се интересува от златните мини в Южна Африка.

— Моля ви, госпожице Смит, съобщете ми, ако се случи нещо ново. В момента съм много зает, но ще намеря време да проуча обстоятелствата по вашия случай. Междувременно не предприемайте нищо, без да ме уведомите. Довиждане, надявам се да чуем от вас само добри новини. Съвсем в реда на нещата е след подобно момиче да върви някой — каза Холмс и дръпна от лулата си, — но за предпочитане не на велосипед по безлюдни селски пътища. Таен обожател, несъмнено. Но в този случай, Уотсън, има подробности, които са любопитни и показателни.

— Това, че се появява само в определен участък ли?

— Точно така. Първата ни стъпка е да разберем кои са наемателите на Чарлингтън хол. После, каква е връзката между Каръдърс и Удли, след като толкова се различават наглед. По каква причина *и двамата* проявяват такова желание да се грижат за роднините на Ралф Смит? И още нещо. Що за човек е този, който плаща на гувернантката два пъти повече от обичайното, а няма кон, макар да живее на десет километра от гарата? Странно, Уотсън, много странно.

— Ще отидеш ли дотам?

— Не, драги ми приятелю, *ти* ще отидеш. Може да се окаже съвсем банална история и не искам заради нея да прекъсвам важното си разследване. В понеделник рано сутринта ще заминеш за Фарнъм, ще се скриеш край Чарлингтънското поле, ще наблюдаваш събитията и ще сториш каквото намериш за добре. После, след като проучиш кои са обитателите на имението, ще се върнеш и ще ми докладваш. А сега, Уотсън, нито дума повече по този въпрос, докато не се сдобием с нещо сигурно, на което можем да стъпим.

Дамата ни беше уверила, че в понеделник се връща с влака, който тръгва от гара Ватерло в 9,50 часа, затова взех този в 9,13. На гарата във Фарнъм ме упътиха как да стигна до Чарлингтънското поле. Веднага познах описаното от девойката място, защото пътят минаваше между голо поле и стар тисов плет през парк с величествени дървета. Имаше каменен портал, покрит с лишеи, колоните от двете страни бяха увенчани с хералдични знаци, но освен този главен вход за карети забелязах и пролуки в плета, през които минаваха пътеки. Къщата не се виждаше от пътя, но цялата околност навяваше униние и чувство за изоставеност.

Равнината беше осеяна със златни туфи цъфнал прешип, блеснал под лъчите на яркото пролетно слънце. Скрих се на пост зад една от тези туфи, така че да виждам и портата, и пътя в двете посоки. Когато свърнах от пътя, той беше пуст, но сега видях, че от другата посока се задава колоездач. Беше облечен в черен костюм, видях и черната му брада. Щом стигна до границите на имението, скочи от колелото, пхна се в една пролука на плета и се скри от погледа ми.

След петнайсетина минути се появи друг колоездач. Това се оказа младата дама, идваща от гарата. Видях как се огледа, щом наближи плета на имението. Миг по-късно мъжът излезе от скривалището си, метна се на колелото и пое след нея. В цялата околност това бяха единствените движещи се фигури — грациозното момиче, изправено на велосипеда си, и приведеният над кормилото мъж, който я следеше и чиито движения говореха за голяма потайност. Тя се обърна, видя го и намали скоростта. Той също. Тя спря. И той спря рязко, все на около двеста метра зад нея. Следващият ѝ ход беше неочакван и смел. Тя внезапно обърна колелото и подкара стремително към него! Той обаче се оказа не по-малко пъргав и бясно завъртя педалите в отчаяно бягство. Тя се отказа бързо, отново обърна и продължи по пътя си с високо вдигната глава, без да дава други признаци, че забелязва мълчаливия си придружител. Той също обърна и продължи да кара на същото разстояние, докато завоят не скри и двамата от погледа ми.

Останах в скривалището си и добре, че сторих така, защото не след дълго мъжът отново се появи, поел бавно в обратната посока. Влезе през портала и слезе от колелото. Известно време стоя сред дърветата. Беше вдигнал ръце, явно си оправяше вратовръзката. После

пак яхна велосипеда и отмина към къщата. Аз прекосих полето тичешком и надникнах между дърветата. Видях в дъното старата сивокаменна постройка с високи комини от времето на Тюдорите, но покрай алеята имаше гъсти храсти и мъжът не се виждаше вече.

Реших, че съм свършил нелоша работа, и поех към Фарнъм в добро разположение на духа. Местният агент по недвижими имоти не можа да ми каже нищо за Чарлингтън хол и ме насочи към известна фирма на „Пел Мел“. Отбих се в нея на път за вкъщи. Един служител ме посрещна учтиво. Не можело да наема Чарлингтън хол за лятото. Късно било, имението било отдадено под наем преди един месец. Името на наемателя било господин Уилямсън, уважаван възрастен господин. Любезният агент изрази съжаление, че не може да ми каже повече, тъй като делата на клиентите му не били въпрос, подлежащ на обсъждане.

Вечерта Шерлок Холмс изслуша внимателно дългия ми доклад, ала той не изтръгна похвалата, която очаквах. Напротив, сериозното му лице помръкна повече, отколкото в повечето случаи, когато коментираше свършеното и несвършеното от мен.

— Скривалището ти, Уотсън е било неподходящо. Трябвало е да се вмъкнеш зад плета, тогава щеше да разгледаш отблизо загадъчния мъж. Доколкото разбирам, бил си на стотина метра и си видял помалко и от госпожица Смит. Тя смята, че не познава мъжа. А аз съм убеден, че го познава. Иначе той защо ще полага такива усилия тя да не отиде по-близо и да види лицето му? Казваш, че се надвесвал над кормилото. Нали разбираш, и това е опит да се прикрие. Наистина си се справил забележително зле. Той се връща в къщата и ти искаш да разбереш кой е. И идваш в Лондон при агента на недвижими имоти!

— Какво трябваше да сторя? — поразпалих се аз.

— Да идеш в най-близката пивница. Там щеше да чуеш всички селски клюки. Могат да ти кажат името на всеки — от господаря до последния слуга. Уилямсън! За мен това не означава нищо. Ако е възрастен, със сигурност не е велосипедистът, който се е изплъзнал от енергичното преследване на младата дама. Какъв е резултатът от твоята експедиция? Потвърждение, че разказът на момичето отговаря на истината. И за миг не съм се съмнявал в това. Фактът, че има връзка между колоездача и къщата. И в това не съм се съмнявал. Имението е наето от някой си Уилямсън. И какво от това? Е, скъпи приятелю, не

гледай така унило. До следващата събота не можем да направим почти нищо, а през това време аз ще проуча това-онова.

На следващата сутрин получихме от госпожица Смит бележка, в която тя кратко и точно описваше събитията, на които бях станал свидетел, но истински интересен беше послеписът:

Господин Холмс, убедена съм, че онова, което Ви съобщавам, ще остане поверително, възникнаха затруднения за пребиваването ми тук поради факта, че моят работодател ми предложи да се омъжа за него. Сигурна съм, че чувствата му са изключително сериозни и почтени. Но аз, разбира се, съм дала дума на друг. Отказът ми много го нарани, но той се държа като благороден човек. Разбирате обаче, че обстановката е леко напрегната.

— Изглежда, младата ни приятелка започва да се чувства все по-натясно — отбеляза Холмс замислено. — Случаят определено се оказва по-интересен и крие повече възможности, отколкото предполагах в началото. Мисля, че няма да ми навреди един тих и кротък селски излет и съм склонен да замина днес следобед и да проверя доколко състоятелни са една-две хипотези, които си съставих.

Очевидно тихият и кротък ден, прекаран от Холмс в провинцията, бе завършил по доста странен начин, защото късно вечерта той пристигна на улица „Бейкър“ със сцепена устна и цицина на челото, да не говорим за разгулния му вид, който превръщаше самия него в подходящ обект за разследване от Скотланд ярд. Явно много се забавляваше от преживелиците си и докато разказваше за тях, се смееше от сърце.

— Толкова рядко се занимавам с активно спортуване, че всеки път ми доставя истинско удоволствие — каза той. — Знаеш, че имам известен опит и умения в боксирането. Понякога ми влиза в работа. Днес например без тези умения щях да претърпя позорно поражение.

Помолих го да ми разкаже какво се бе случило.

— Намерих селската пивница, към която те насочвах, и направих дискретните си проучвания. Седнах при тезгяха и бърбивият кръчмар започна да ми разказва всичко, което исках да науча. Уилямсън има

бяла брада и живее в къщата с неколцина прислужници. Говори се, че е пастор или поне е бил. Но едно-две произшествия, станали след нанасянето му в дома, не изглеждат никак богоугодни. Вече бях направил някои проучвания в една агенция, където ми съобщиха, че сред духовните лица наистина е имало човек с такова име, но кариерата му е приключила със скандал. Освен това кръчмарят ми каза, че в събота и неделя обикновено идвали гости — „цяла сюррия“, и особено един господин с рижи мустаци, Удли, постоянен посетител. Дотук бяхме стигнали, когато стана един господин, който си пиеше бирата до този миг и бе чул целия разговор. Кой съм бил аз? Какво съм искал? Защо съм разпитвал? Оказа се много устат, речта му бе изпъстрена с цветисти епитети. Потокът ругатни завърши с коварно кроше, което не успях съвсем да избягна. Следващите няколко минути бяха разкошни. Пообъхтих този главорез. Последствията от боя за мен ги виждаш. Господин Удли го откараха с каруца. Така свърши излетът ми на село и трябва да призная, че колкото и да беше забавен този прекаран в Съри ден, в крайна сметка не се оказа по-резултатен от твоя.

В четвъртък пристигна ново писмо от клиентката ни.

Господин Холмс, вероятно няма да ви изненада новината, че напускам работата при господин Каръдърс. Дори високата заплата не може да компенсира неудобствата на моето положение. В събота пристигам в града и нямам намерение да се връщам тук. Господин Каръдърс вече има двуколка, така че опасностите на безлюдния път, доколкото изобщо ги е имало, вече не съществуват.

А конкретната причина за напускането ми е не само напрежението в отношенията ми с господин Каръдърс, но и повторното появяване на онзи отвратителен човек, господин Удли. Винаги е бил противен, но сега е още по-неприятен, защото е пострадал от някакво произшествие, видях го през прозореца, за щастие не съм се срещала с него. Той дълго разговаря с господин Каръдърс, който след това изглеждаше развълнуван. Явно господин Удли е

отседнал наблизо, защото не нощува в къщата, но тази сутрин пак го мярнах да се прокрадва през храстите. Май бих предпочела наоколо да броди на свобода див звяр. Не мога да изразя колко ме отвращава и колко се страхувам от него. Как е възможно господин Каръдърс да търпи подобна твар дори и за миг? Но в събота всичките ми тревоги ще свършат.

— Дано, Уотсън, дано — каза мрачно Холмс. — Около това момиче се плете някаква сериозна интрига и сме длъжни да се погрижим за безопасността му при последното пътуване. Мисля, Уотсън, че трябва да заминем двамата за Фарнъм в събота сутринта и да се погрижим това странно и неясно разследване да не приключи зле.

Признавам, че до този момент не гледах на случая като на нещо сериозно, струваше ми се по-скоро чудат и странен, но не и опасен. Няма нищо необичайно в това един мъж да причаква и да следи една красива жена, а ако е толкова боязлив, че не само не смее да я заговори, но и побягва панически, когато тя се окаже наблизо, малко вероятно е да се окаже убиец. Обесникът Удли беше друго нещо, но, с едно изключение, той не беше обезпокоил клиентката ни и сега посещаваше дома на Каръдърс, без да ѝ се натрапва. Несъмнено колхоздачът беше някой от неделните гости в имението, споменати от кръчмаря. Но самоличността и намеренията му оставаха неясни. И все пак мрачното изражение на Холмс и фактът, че преди да излезем, пъхна в джоба си револвера, говореха, че зад любопитната поредица събития може би се крие някаква трагедия.

След дъждовната нощ засия светло утро и разцъфтялото поле изглеждаше още по-красиво пред очите ни, отегчени от мрачния, еднообразен и сив Лондон. Двамата с Холмс крачехме по широкия пясъчлив път, поемахме с пълни гърди свежия утринен въздух и се наслаждавахме на птичите песни и на пролетния полъх. От върха на хълма видяхме сивата къща, извисена сред вековните дъбове, които въпреки достопочтената си възраст бяха по-млади от нея. Холмс посочи дългия участък от пътя, който се виеше между кафявото поле и

цъфналите дървета. В далечината към нас приближаваше като черна точка една двуколка. Холмс възкликна нетърпеливо.

— Смятах да имаме половин час, преди тя да се появи — каза той. — Ако това е нейната двуколка, значи е решила да хване по-ранен влак. Май ще стигне до Чарлингтън преди нас, Уотсън.

Щом превалихме хълма, двуколката се скри от очите ни, но ние забързахме с такова темпо, че усетих последиците от заседналият начин на живот, и поизостанах. Холмс обаче беше във форма както винаги, черпейки енергия от запасите си. Той нито за миг не забави крачка, докато накрая, когато ме беше изпреварил със стотина метра, спря и размаха ръце с жест на скръб и отчаяние. В същия миг иззад завоя се появи двуколката, празна, и бавно се приближи към нас.

— Закъсняхме, Уотсън, много късняхме! — извика Холмс, докато тичах запъхтян към него. — Какъв съм глупак, да не се сетя за ранния влак! Отвлекли са я, Уотсън! Може и да са я убили! Господ знае! Застани на пътя! Спри коня! Точно така. Скачай вътре и да видим дали ще успеем да поправим последствията от глупавата ми грешка.

Скочихме в двуколката и след като обърна коня, Холмс изплющя с камшика и се понесохме. Щом завихме, пред очите ни се разкри целият път между къщата и полето. Сграбчих Холмс за ръката.

— Ето го мъжа! — извиках задъхан.

Към нас се приближаваше самотен колоездач. Със сведена глава и прегърбени рамене той натискаше с все сила педалите. Летеше като спринтьор. Внезапно вдигна поглед, видя, че приближаваме, спря и скочи от колелото. Катраненочерната брада контрастиреше с бледнината на лицето му, а очите му горяха, сякаш го гореше треска. Втренчи се в нас и в двуколката. После на лицето му се изписа изумление.

— Ей! Спрете! — извика и препречи пътя с колелото си. — Откъде взехте тази двуколка? Спри, човече! — изкрещя и извади от джоба си пистолет. — Чуваш ли, спри или ще стрелям в коня.

Холмс хвърли повода в скута ми и скочи на земята.

— Точно вас искахме да срещнем. Къде е госпожица Вайълет Смит? — настоятелно попита той.

— И аз това питам. Вие сте в нейната двуколка. Трябва да знаете къде е.

— Намерихме двуколката на пътя. Празна. Върнахме се, за да помогнем на младата дама.

— Мили Боже! Господи! Какво да правя? — извика непознатият в пълно отчаяние. — В ръцете им е, на онзи сатана Удли и съучастника му пастора. Ела, човече, ела, ако наистина си неин приятел. Ела с мен и ще я спасим, ако ще да се наложи да оставя костите си в Чарлингтънската гора.

Той се завтече презглава с пистолет в ръката към една пролука в оградата. Холмс хукна след него, последвах ги и аз, след като оставих коня да пасе край пътя.

— Оттук са минали — извика Холмс, сочейки дирите на няколко души върху калната пътека. — Я гледай ти! Спрете за миг! В храстите има човек!

Беше седемнайсетинагодишен младеж, облечен като коняр. Лежеше по гръб с изпружени крака и жестока рана на главата. Беше в несвяст, но дишаше. Един поглед към раната ми бе достатъчен, за да разбера, че костта не е засегната.

— Това е Питър, лакеят — извика непознатият. — Той караше двуколката. Онези зверове са го смъкнали и са го ударили с нещо. Оставете го, засега не можем да му помогнем, но можем да спасим нея от най-страшното, което би могло да сполети една жена.

Затичахме по пътеката сред дърветата. Когато стигнахме до храстите около къщата, Холмс спря.

— Не са в къщата. Следите водят наляво, към лавровите храсти! Там са, нали ви казах.

Докато говореше, откъм гъстия храсталак пред нас се чу женски писък, от който ни побиха тръпки. Внезапно той заглъхна, сподавен по средата.

— Насам! На алеята за кегли са — извика непознатият и се втурна между храстите. — Ах, страхливи псета! След мен, господа! Закъсняхме!

Внезапно излязохме на красива горска поляна, заобиколена от вековни дървета. В дъното под величествен дъб забелязахме странна групичка от двама мъже и една жена. Срещу жената, в която разпознахме нашата клиентка — трепереща, бяла като платно, със завързана с кърпичка уста, стоеше широко разкрячен арогантен, надут младеж с рижи мустаци, с едната ръка на кръста и с камшик в другата.

Цялата му поза изразяваше тържествуващо самодоволство. Между двамата видяхме възрастен белобрад мъж, наметнал пасторска дреха върху светъл костюм от туид. Очевидно тъкмо приключваше сватбена церемония, защото, щом ни зърна, прибра молитвеник в джоба си и поздрави с потупване по тила зловещия младоженец.

— Оженили са се! — възкликнах задъхан.

— Хайде! — извика нашият водач. — Хайде!

Втурна се през поляната, а ние с Холмс се затичахме след него. Щом приближихме, девойката се облегна изтощена на дънера. Уилямсън, бившият пастор, ни се поклони с подигравателна любезност, а грубиянинът Удли пристъпи напред и се разсмя гръмогласно и необуздано:

— Можеш да си свалиш брадата, Боб. Познавам те достатъчно добре. Пристигате тъкмо навреме с твоите приятелчета, за да ви представя на госпожа Удли.

Отговорът на нашия водач беше неочакван. Той дръпна черната брада, с която се беше маскирал, и я хвърли на земята, като под нея се показа издължено и бледо гладко обръснато лице. После вдигна револвера и го насочи към младия злодей, който застрашително пристъпваше към него, размахал камшика.

— Да — каза нашият нов приятел. — Аз наистина съм Боб Каръдърс и ще се погрижа тази жена да бъде отмъстена, та ако ще да ме обесят. Казах ти какво ще направя, ако й сториш и най-малкото зло, и, за Бога, не смятам да се отмятам от думата си!

— Закъсня. Тя е моя жена!

— Не, тя е твоя вдовица.

Револверът гръмна и от гърдите на Удли бликна кръв. Той се олюля и падна с вик по гръб, противното му червендалесто лице внезапно пребледня. Старецът, както беше в пасторската си дреха, забълва невъобразими проклетия и извади от джоба си револвер, но още преди да го вдигне, видя насоченото дуло на пистолета на Холмс.

— Достатъчно! — каза сурово моят приятел. — Хвърлете пистолета! Уотсън, вземи го! Опри го до главата му! Благодаря. Вие, Каръдърс, ми дайте този револвер. Стига толкова кръвопролития. Дайте ми го, ви казах!

— Но кой сте вие?

— Казвам се Шерлок Холмс.

— Мили Боже!

— Може би сте чували за мен. Докато дойде полицията, аз ще представлявам официалните власти. Ей ти! — извика той на изплашения коняр, който се зададе в края на поляната. — Ела насам. Искам да отидеш колкото може по-бързо до Фарнъм, за да отнесеш тази бележка — Холмс надраска няколко думи в бележника си. — Предай я на началника на полицията. До неговото пристигане задържам всички ви.

Силната властна личност на Шерлок Холмс овладя положението и всички се превърнаха в марионетки в ръцете му. Уилямсън и Каръдърс отнесоха ранения Удли в къщата, а аз помогнах на изплашената девойка. Сложиха ранения в леглото му и по молба на Холмс го прегледах. След това намерих Холмс в трапезарията, украсена със стари гоблени, където беше отвел двамата си пленници.

— Ще живее — казах.

— Какво! — скочи Каръдърс. — Ще се кача и ще го довърша. Нима това момиче, този ангел, трябва да остане свързано с него до края на живота си?

— Не се безпокойте — каза Холмс. — Има две много основателни причини, поради които тя в никакъв случай не може да му бъде жена. Първо, имаме сериозни основания да се съмняваме в правото на господин Уилямсън да извърши церемонията.

— Аз съм ръкоположен — извика старият мошеник.

— Но и разпопен.

— Щом веднъж станеш свещеник, оставаш за цял живот.

— Не мисля така. А разрешителното?

— Разрешително за сватбата ли? В джоба ми е.

— Значи сте го получили с измама. Но при всяко положение насилствената женитба е не женитба, а много тежко престъпление, както ще разберете не след дълго. Ако не греша, през следващите десет години ще имате достатъчно време за размисъл. А що се отнася до вас, Каръдърс, по-добре pistolетът да беше останал в джоба ви.

— Сега и аз мисля така, господин Холмс, но като си представих какви усилия положих, за да предпазя тази девойка... защото я обичам, господин Холмс, и това е единствената любов в живота ми — направо обезумях при мисълта, че е в ръцете на най-жестокия злодей в цяла Южна Африка, човек, чието име събужда ужас от Кимбърли до

Йоханесбург. Знам, господин Холмс, едва ли ще повярвате, но откакто тя работи при мен, нито веднъж не я оставих да мине покрай тази къща, в която се спотайваха тези злодеи, без да я проследя с колелото, за да се уверя, че няма да ѝ се случи нищо лошо. Карах на разстояние и си слагах брада, за да не ме познае, защото тя е добра и почтена девойка и нямаше да остане при мен, ако знаеше, че я преследвам по селските пътища.

— Защо не ѝ казахте за опасността?

— По същата причина: щеше да ме напусне, а аз нямаше да го понеса. Дори да не ме обичаше, стигаше ми да виждам прелестното ѝ лице и да чувам гласа ѝ.

— Е, господин Каръдърс — казах, — може би вие смятате това за любов, но аз бих го нарекъл егоизъм.

— Може би е и двете. Все едно, не можех да я пусна да си тръгне. Освен това с тази шайка навън за нея беше добре да има наблизо някой, който да се грижи за нея. Когато дойде телеграмата, разбрах, че са се накарани да действат.

— Каква телеграма?

Каръдърс извади от джоба си един лист.

— Ето я.

Беше съвсем кратка:

Старецът умря.

— Хм — каза Холмс. — Май разбирам как са се развили нещата и защо това съобщение ги е подтикнало да действат. Можете да разкажете онова, което знаете.

Старият негодник избухна в ругатни.

— По дяволите, Боб Каръдърс — извика той, — ако ни предадеш, ще те сполети участта на Джак Удли. Обичай, когато си щещ, това си е твоя работа, но ако изпортиш старите си приятели на това цивилно ченге, това ще е най-гадната постъпка в живота ти.

— Ваше преподобие не бива да се вълнува — каза Холмс и запали цигара. — И така има достатъчно доказателства срещу вас, просто съм любопитен да науча някои подробности. Ако обаче сте затруднен да говорите, ще говоря аз, а вие ще можете да проверите

доколко сте успели да скриете тайните си. И тримата идвате от Южна Африка — Уилямсън, Каръдърс и Удли.

— Първа лъжа — обади се старецът. За първи път ги видях преди два месеца, а в Африка никога не съм бил, така че онова, което знаете, не струва нищо, господин многознайко!

— Истина е — потвърди Каръдърс.

— Е, добре, пристигнали сте двамата. Негово преподобие си е от тук. В Южна Африка сте познавали Ралф Смит. Знаели сте, че няма да живее дълго. Разбрали сте, че неговата племенница ще наследи състоянието му. Е, какво ще кажете?

Каръдърс кимна, а Уилямсън изруга.

— Несъмнено тя е била най-близкият роднина, а вие сте знаели, че старецът няма да остави завещание.

— Не можеше да чете и да пише каза Каръдърс.

— Затова сте пристигнали и сте издирили момичето. Според плана ви единият е трябвало да се ожени за нея, а другият е щял да получи дял от плячката. По някаква причина за съпруг е бил избран Удли. Защо?

— Разиграхме я на карти по време на пътуването. Той спечели.

— Ясно. Взели сте младата дама на работа при вас и Удли е трябвало да я ухажда. Тя обаче не се е полъгала, разбрала е, че е пияница и грубиян, и не е искала да има нищо общо с него. А междувременно споразумението ви силно се е разклатило от факта, че самият вие сте се влюбили и младата дама. Не сте могли да понесете мисълта, че този злодей ще я притежава.

— Не, за Бога, не можех.

— Скарали сте се. Той си е тръгнал вбесен и се е заел да крои собствени планове.

— Поразително, Уилямсън, този господин няма нужда от думите ми, той знае всичко — извика Каръдърс с горчив смях. — Да, скарахме се и той ме удари. Както и да е, върнах му го. После изчезна. Точно тогава се е свързал с този фалшив свещеник. Разбрах, че са наели къща край пътя, по който тя пътува до гарата. Започнах да я наглеждам, защото знаех, че се крои нещо злоещо. От време на време се срещах с тях, за да съм в течение на плановете им. Преди два дни Удли пристигна у дома с тази телеграма, в която се съобщаваше за смъртта на Ралф Смит. Попита ме дали ще спазя споразумението ни. Отказах.

Попита ме дали не искам да се оженя за момичето и да му дам неговия дял. Отвърнах, че на драго сърце съм готов да го сторя, но тя не иска да се омъжи за мен. Той каза: „Нека първо мине под венчило, пък след една-две седмици ще гледа другояче на нещата.“ Отсякох, че не желая да имам нещо общо с каквото и да било насилие. Той си тръгна, бълвайки проклетия като този псувач и кълнейки се, че въпреки всичко ще бъде негова. Тази събота тя си тръгваше завинаги и аз осигурих двуколка, с която да я откарат до гарата, но ме достраша и сам я проследих с колелото. Но конят препускаше много бързо и преди да успее да я настигна, престъплението беше извършено. Разбрах го едва когато ви видях да се приближавате с двуколката.

Холмс стана и хвърли угарката от цигарата си в камината.

— Бил съм много глупав и недосетлив, Уотсън — каза той. — Когато ми каза, че си видял как в храстите велосипедистът си оправя връзката, трябваше да разбера всичко. И все пак можем да се поздравим за решаването на този любопитен и в някои отношения неповторим случай. Виждам, че насам яздят трима местни полицаи и се радвам, че и младият коняр не изостава от тях. Явно, че и той, както и необикновенният младоженец ще се възстановят напълно след днешните премеждия. Мисля, Уотсън, че в качеството си на лекар е добре да идеш при госпожица Смит и да ѝ кажеш, че ако вече се чувства по-добре, с удоволствие ще я придружим до майка ѝ. Ако не се е възстановила напълно, можеш да ѝ намекнеш, че се каним да телеграфираме на един млад електротехник в Мидланд. Това лекарство вероятно ще подейства. Що се отнася до вас, господин Каръдърс, смятам, че сте направили каквото е било по силите ви, за да поправите последиците от участието си в злокобния заговор. Вземете визитката ми, на ваше разположение съм, ако смятате, че с показанията си пред съда бих могъл да ви помогна.

Както читателят сигурно е забелязал, в непрекъснатата верига от събития nerядко ми е трудно да слагам епилог на разказите си и да съобщавам онези дребни подробности, които любопитните вероятно очакват. Новите случаи се появяваха още преди да приключат напълно старите, а щом отминеше кулминацията, актьорите завинаги излизаха от напрегнатия ни живот. В края на записките, свързани с този случай,

обаче намирам кратка бележка, в която пише, че госпожица Вайълет Смит наистина е наследила голямо състояние и сега е съпруга на Сирил Мортън, старши съдружник в „Мортън и Кенеди“, прочути производители на електроенергия в Уестминстър. Уилямсън и Удли бяха съдени за отвличане и нападение, първият получи седем години, а вторият — десет. За съдбата на Каръдърс не съм записал нищо, но съм сигурен, че съдът е погледнал на него с известна благосклонност, тъй като Удли се е ползвал с името на най-опасения злодей, и според мен няколко месеца затвор са се сторили на правосъдието напълно достатъчни.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.